Српски ултранационалисти користе руску инвазију на Украјину да подстакну своју кампању против независности Косова, а антиратни активисти бивају ухваћени у унакрсну ватру.

Како оцењује Политико, политичари са десног крила председника Србије Александра Вучића нањушили су прилику да повежу рат у Украјини са својом жељом да затворе питање Косова, чак и док Вучић преговара о делимичној нормализацији односа са Косовом, чију независност ни Београд ни Москва не признају.

Победа руског председника Владимира Путина у Украјини је одскочна даска за Србију да поврати Косово, према Миши Вацићу, лидеру изразито националистичке, проруске Српске деснице.

„Морамо да будемо стрпљиви и морамо да чекамо да се заврши у Украјини, и после тога

ћемо имати довољно времена“, казао је Вацић за Политико.

Више од 200.000 стигло је у Србију од почетка руске инвазије на Украјину. Као једна од малобројних европских земаља у коју Руси могу да уђу без визе, Србија обезбеђује сигурну луку за оне који желе да оду из Русије, било због економских, било због идеолошких разлога, наводи Политико.

Вацић, који је прошлог септембра путовао у Доњецк који је под контролом Руса да посматра тзв. референдум о припајању Русији, који су западне владе прогласиле лажним, тврди да су руски либерални активисти у Србији претња остварењу његовог идеалног друштва, уколико се удруже са локалним истомишљеницима.

„То је права револуција либерала. Они мисле да морају да ослободе Србију од Срба, од традиционалних српских вредности, каже Вацић и додаје да чак иако је само 10 одсто новопридошлих Руса либерално настројено, Србија ће бити преплављена са најмање 20.000 његових политичких непријатеља.

Насиље и претње

Међу Русима који су стигли у Београд од како је Путин прошлог фебруара започео инвазију на Украјину је и Иља Зернов. Деветнаестогодишњи политички активиста из Тољатија на југозападу Русије пронашао је склониште у Београду прошлог марта, пошто је због његових антиратних протеста полиција претресла његову студентску собу у Казању.

„Схватио сам да нећу моћи да наставим студије, и да нећу моћи дуго да будем у Русији“, рекао је Зернов за Политико, додајући да му је полиција која је претресала његову собу претила насиљем и затвором.

Зернов је активни члан Руског демократског друштва, антиратне организације која је основана прошле године у Београду са циљем подршке Украјини. У међувремену је израсла у једну од највиђенијих проукрајинских група у Србији, редовно организујући

протесте на улицама.

Али, у земљи у којој Путин ужива знатну подршку усред све снажнијег ултранационалистичког покрета, антиратни активисти су на мети.

Зернов је прошлог месеца пријавио полицији да га је Вацић напао. Напад, за који је Зернов рекао да се десио након његовог покушаја да прекречи антиукрајинске графите у једном београдском стамбеном блоку, оставио га је са пукнутом бубном опном.

Вацић негира да је напао Зернова.

Претње насиљем такође су засениле планове за одржавање два антиратна митинга на прву годишњицу руске инвазије.

„Полиција нас је упозорила да има информације да ови екстремно десничарски људи планирају неку врсту насилних провокација“, рекао је суоснивач РДС Петер Никитин, чија је група организовала један од протеста.

Никитин је одбацио и Вациćеве тврдње да његова група, и њој сличне, настоје да воде кампању о друштвеним темама у Србији.

„Једини наш циљ је да покажемо свету и српској јавности шта се дешава, и да мобилишемо јавно мњење за Украјину“, казао је он и додао да је Вацић тај који жели Србију да потчини страним интересима.

„(Вацић) гура руске интересе и Путинове интересе у Србији веома директно, и он је тај који покушава да Србију претвори у Русију“, наводи Никитин.

Окупљање око „З“

Како се прошлог месеца приближавала годишњица руске инвазије на Украјину, тензије су тињале у Београду.

Митинг крајње деснице средином фебруара завршен је покушајем провале у кабинет председника Вучића. Дамјан Кнежевић, лидер крајње десничарске мреже Народна патрола, одржао је ватрени говор пред масом од око 1.000 људи, позивајући на свргавање Вучића, усред бурне националне дебате о предлогу за решавање спора Србије и Косова.

Многи присутни су махали руским заставама или носили проратне симболе, укључујући слово „З“ које руска војска користи за обележавање својих возила у Украјини, и лого Вагнер групе, приватне плаћеничке војске која подржава московске снаге у рату.

Полиција је сутрадан ухапсила Кнежевића и још двојицу сарадника под оптужбом за подстицање на насиље. На дан митинга у Новом Саду, такође је ухапшен још један припадник Народне патроле под оптужбом за поседовање оружје након што је код њега откривена пушка, оптички нишан и муниција.

Хапшења су изазвала још већи гнев међу следбеницима Народне патроле, који су удвостручили напоре за одржавање проратног скупа 24. фебруара, поред антиратног протеста РДС-а. Док су власти одбиле да издају дозволу за скуп Народне патроле, званичници су страховали да ће доћи до нереда.

Када је осванула прва годишњица рата у Украјини, РДС је по савету полиције, одржао умањену верзију планираних активности. Прошло је без инцидената, подсећа Политико.

Наталија Таранушченко, организаторка украјинског удружења „Чини Добро“ из Београда, која је пореклом из украјинске регије Виница, рекла је за Политико да, иако је Србија генерално гостољубива, „и даље постоје симболи руске агресије, слово ‘З’ на улицама Београда, а ми и даље чујемо да су Украјинци ‘нацисти’ и много друге руске

пропаганде“.

Ипак, постоји нека нада за Украјинце и антиратно настројене Русе који траже сигурност у Србији: Путинова заустављена офанзива је такође стала на пут овдашњим ултранационалистима.

„Срби су били веома страствени јер су очекивали да ће Путин срушити Украјину за три дана, а после тога су мислили да ће рећи да треба да вратимо Косово Србији“, рекао је Чедомир Стојковић, београдски адвокат који истражује тајне руске утицаје у својој земљи.

„Али током времена, како се рат није развијао онако како су људи очекивали, та очекивања су почела да се мењају, а сада, пошто постоји когнитивна дисонанца, нема страсти“, оценио је он.

(H1)